

מי שאמר פרק רביעי נזיר

ל.

עין משפט גזר מצוה

כט א ב מו"י פ"ח מהל'
מזרות הל' ט"ו:

נוסחת הרבי"ן

א] להדירו אביו: ב] קאים:
ג] במצוה דלא דיעין כו':
ד] איי: ה] אבא: ו] כב"י
ז] כמון כמון גליון: ז] ב'
ח] שערות ומנהגות אביו הוא
דפליגי: ט] קביל עליה
למחור: י] אלא: יא] (הא
שמן) למחל כב"י:
יב] כמון: יג] יא:
יד] במצוה מפי המורה
ומלמא וכו' מיימי: יו] נדר
הוא: יז] מעות סתומים:
יח] ואין ו':

הגהות התוספות

1. ז"ל ומק"ל עז.
2. מיעוט ומנהג קמח אמר
לדע אס הביא ב' שערות,
3. ממחוק. 4. ז"ל נדרים
אשתכח. 5. ז"ל י"ג.
6. ז"ל היא אשתכח. 7. ז"ל
מיריס. 8. ז"ל ואס לא מו
במ"י. 9. ז"ל ואל"מ.

מוסף רש"י

האיש מגלה על נזירות
אביו. אס נדר לבני מזרות
והפריש קרבנותיו ומת וזהו
זנו מיר, הן מגלה ביום
מלאת ומחיל קרינות
למחור אביו (סוטה כג.).
הלכה היא בבדי. הלכה
השנייה ממני היא שכלות
מיר (שם כג.).
הדרין ע"ך מי שאמר

פ"י הרא"ש (המשך)

שערות אליבא דר' היאך
יביא קרבנותיו וכו' דבהבאת
שערות פסק נז"י אביו
כדקתני בתוס' (ובמבטני)
פיר' (לעיל) ושבביל עצמו
אין הוה נז"י אלא כהביא
סימנים בשעת התנאי.
אפי"ת שהיתה כוונתו
ראש"י יביא סימנים קודם
שישלם נז"י אביו שיהא
נזיר בשביל עצמו. מ"מ
לא משכחת לה שיהא ראו
לנזירות קרבנו בהשלמת
הנדר אביו מיר. ודיחית
שמטעם (הרי טעו) תנאו
ויכל (להביא) (דפ"א)
קרבנותיו בהשלמת נזירות
אביו בלא שום ספק:
הנזיר אפי"ת בר יהודה
דאמר עד שיגיע לעונת
נדרים נחא. דאפי"ת אם
הגיע לעונת נדרים במצוי
ואביו נז"י והפריש אביו
ולהביא ב' שערות לא
חיישי' דבשנת י"ג היו קאי
(עדיין) ואפי"ת אם הביא ב'
שערות הוה (גדול) [קטן]
דשומא ניהו. וקשה לי
[תא] ר"י בר יהודה הוא
דאמר פרק יוצא הנין
דמטעו ויחיל אס הביא
ב' שערות הוה גדול. ואיכא
למפר כיון דמילתא דלא
שכיחא היא שביא סימנים
קודם שיהא בן י"ג לא
חיישינן שמא הביא. ה"ג
אביו נז"י ונדר נז"י אביו
ואין האשה מגלחת על נז"י
אביו. כיצד מי שהיה הוא
שערות אביו בשביל עצמו.
ומילתא דשישטא הוה לר'
הוי פ"י אלא דתלמודא
שקיל וטרי לפ' דבירי וכו'
משום דבעי לאקשווי עליה. אי
אית ב' שערות. בשעה שאמר ר'
חנינא תנאי זה קא מיימי בנוי
דידיה ניהא לר'
שיבא קרבנותיו בשביל נזירותו:
אי לבסוף קאי מיימי בניורות
אביו ניהא נמי אם לא הביא ב'
שערות עד שלמנו ימי
נז"י מיימי בניור אביו: אלא
אי איתו במצוי. אם אלא הביא
ב' שערות כיום שהדירו אביו
וטרו ימי נזירותו הביא ב'
נז"י

ואמאי הא ברשותיה דאב קאים. [ואפי"ן] הוה גדול דקס"ד גדול
אני היינו גדול לענין נדרו נדר דהיינו (לענין) משגגיע
לעונת נדרים עדי' שיצא ב' שערות מני מדיר ליה ותנא קמח אמר
לידע אס הביא ב' שערות: אלא דלמחר אהא שצביל אבא אהא
שצביל עממי. כלומר לא קאמר לאס
קטן שאין נדרו נדר ואס גדול שנדרו
נדר אלא אס קטן אני שרשות אני
עלי דהיינו עד הבאת שמי שערות
והאי דקאמר אס גדול י"א לא
גרסינן ליה או שמא ר"ל ואס גדול
שהצא שמי שערות וכרבי דלמחר
דמדיר זנו עד הבאת שמי שערות:
ה"ג אי אית ב' שערות מעיקרא
קאי (ברשותיה) בניורות דידה ואי
בסוף קאי בניורות דאביו כי אית
במיצעי מאי הניהא לרבי יוסי בר'
יהודה דאמר לעונת נדרים אלא לרבי
מאי ליבא תקנתא עד דיתבי דיליה
ויתבי דאביו. וכן הגיהו צפי'
קדמונים וה"פ רבינו חננאל אי אית
מעיקרא כלומר אס דקדוהי צלותא
שעה שצא לפני רבן גמליאל ביום
שהדירו אביו ומלאו לו ב' שערות
קאי נדרים: ידיה ונדרו שצביל
עממו ולי לבסוף כלומר עשאו שלא
נצדק צלותו היום אס לא יצא שמי
שערות עד לבסוף ל' יום דאשתכח
דודאי אלו ל' יום היו שצביל נדר אביו
אלא איתו צמיעי כלומר נראו בו
סימנים מוך ל' היסוף יאל די מזרות

צלותן שלשים יום שהרי מזרות אביו מתבטל (עדי) אחר הבאת
סימנים ואין יצא קרבנותיו לסוף שלשים יום שהדירו אביו וליכא
למיוס דדעמו הרי שאפי"ן יצא סימנים שלא יפסקו מזרות אביו מכל
מקום אינו ראוה להציא קרבן שצביל מזרות אביו לצד אס שצביל
עממו כיון שלא פירש וכו' ואמאי לא פריך הכי [למחור] א] דהיאך
מדיר זנו זמיר כי מיימי צמיעי מאי וי"ל דמתני' איכא לאוקמי
בעירו בשנת י"ג דלף אס מציא אס שומא אבא אהא קא קשיא
ליה דקאי ליה אחר שנת י"ג שנה מדקמימי' לת"ק למיבדקה אס
הביא אס לאו דקודם לכן שומא אינון אי נמי יש לפרש דלמתני'
ליכא למיפסק דודאי צדקין במלאת ימי נזירותו ולי מספקין א'
אימי סימנים צמיעי לא א] (נצדיקה) אבא אהא קשיא ליה דקאמר
ללא מטעמי' לצדקין דבלא צדיקה מיקון הבל צמיעי דלס קטן אני
כאלו [לא] היה שס צדיקה צורך ולכן פריך דהא דודאי אי אית
צמיעי אינו מתוקן כלל: **הנהיגה** לר' יוסי בר' יהודה דאמר עד
שיגיע לעונת נדרים. והוא עומד בשנת י"ג ליה למיחש דהוי שומא
וא"ת נחוש שמא צא לעונת נדרים צמיעי וכו' אף יאל צמיעי
אביו לצד ל' יום ופרי"ת דעונת נדרים אינה סותרת דנהי דהאז אינו
יכול להדירו מנאן ואין מכל מקום היכא להדירו קודם לכן משום
עונת נדרים לא פקע חין דלא פני צד וכו' דרצן אבא שערות דאיש
דאורייתא פקע דלזכו וכו' וכו' נחוש לשערות צמיעי ג' י"ל דמיימי
תחילת י"ג דלכתי אי הוה ליה צמיעי ה"ל שומא בעלמא ואף
אס צא לכלל עונת נדרים צמיעי מזרות אין להקפיד לפירוש
רבינו תס דעונת נדרים אינה סותרת דנהי נמי דאין מדירו (אלא)
כשהגיע לעונת נדרים אכתי קאי צקטנותו וכל כונה דלא הדר
ציה הוה צנדר אביו וגם שמא לא יוכל למחות צמיעי: אלא לרבי דלמחר
עד שיגיע שמי שערות. והביאו לצדקו בשנת י"ד לידע אס הביא צמיעי
מאי: **לרבי יצבא** תקנתא עד דיתבי דידה. פירוש שנת י"ג צמיעי
ר' חנינא דר' (ל') יום אחר שהדירו אביו דלא מננה נפשא איכא
[שלשים] או לפני הבאת סימנים או אחר הבאת סימנים ועלתה לו
הנזירות אביו: **האיש** מנצח על נזירות אביו ואין אשה מנצחת
כילד מי שהיה הוא ואביו מזירות והפריש אביו מעות לנזירותו ומת
ר' יוסי אומר הרי אלו יעלו לנדרה ואמרו שמגלה על מזרות אביו
הרי שהיה אביו מיר והוה לו מעות סתומין ומת ואמר הריני מיר
ע"מ שאגלה על מעות אביו זהו שמגלה על מזרות אביו ונדרה אביו
מיר' מגלה על מעות אביו ואס ו] צמיעי אביו אינו מגלה: **מאי** שעמא. אין אשה מגלחת על מעות אביו: **צלה** הלכה דיענין
לאין צת מגלחת ומלמי הוצרך מילתא דר' יוחנן וכו' א] הא דקאמר הש"ס **מ"ט** מאי קושיא דהכא פשוט לן דצן ולא צת וכו' דר' יוחנן גופיה
אמרה כי הך דפ' אלו מנציאות (צ"מ דף כה). וכמה אמר ר' יצחק קצ בצרעא אמרת: (וע"ע מוספס פסחים לג. ד"ה תמן וכו' ומה שגרסא שס):

אס

אלא חליצה דרבי (ה) כגון דלמחר אהא שצביל אבא אהא שצביל עממי:
אי אייסי ב' שערות מעיקרא. כלומר הניחא דמתלת מתני' כוונתיה
דרבי דלא מייחייב אלא צדא מזרות אלו אייתי ב' שערות מקמי
אוהירו אביו: **קאים** בניורות דידה. כדקאמר יהוה אס אני גדול
שהצמתי שמי שערות שאני נתפס
בצל אבא אהא שצביל עממי ולי
אייתי שמי שערות לבסוף דהדירו
אביו וקאי בניורות דאביו ולא חייב
עליה מזרות דידה כלל דהא לא
קביל עליה מזרות אלא אס אינו
נתפס שצביל אביו וכיון דעדיין לא
הביא ב' שערות חל עליה מזרות
לצדוה ולא חייב עליה מזרות דידה
כלל: **ואי אייסי** ג' צמיעי. ו] לא
יענין אי צההיא שמתא דהדירו
אביו אייתי ב' שערות א' לא מי
ניחא והא כיון דלמחר אהא שצביל
אבא אהא שצביל עממי אס זואינו
נתפס שצביל אביו ואפשר דקאים
צמיעי א' עשרה והגיע לעונת נדרים
ועדיין לא הביא ב' שערות וחל עליו
מזרות שלו ומזרות של אביו כילד
אתה פוטרו צמיעי אהא והא
מייחייב למיקס צמיעי על שלו ועל
של אביו: ה"ג הניחא לרבי יוסי
כרבי יהודה דלמחר עד שיגיע לעונת
נדרים אלא לרבי דאמר עד שיצא
ב' שערות מאי איכא למימר אמרי
לרבי יצבא תקנתא עד דייסי דידה
ויסיב דאביו. כלומר לר' יוסי דלמחר

דאין האז מדירו אלא עד שמגיע לעונת נדרים ניחא דלא חייב עליה
אלא מזרות אהא אלא לרבי דלמחר עד שיצא ב' שערות אביו דלמחר
אהא שצביל אבא אהא שצביל עממי ושיהיה יכולין להזיר למאי לא
מייחייב צמתי מזרות אמרי לרבי לית ליה תקנתא עד דעצד דיליה
ודאביו: ו] לישנא אחרתא] אלא לרבי דאמר כו' הא צמיעי
דאביו קאים. כל זמן שלא הביא שמי שערות וכו' מזרות קביל עליה
דלפילו רבי מודה דלכשהגיע לעונת נדרים מצי מיר עממו ואפי'
לא הביא שמי שערות ו] ואוהדירו אביו הוה דפליגי: ומשני
אלא דאמר. בלשון זה אהא שצביל אבא כו' כלומר אי אבא מצי
ו] להדירי אבא מיר צנדר אבא ואס לאו אהא מיר שצביל עממי
וכיון דלזכו יכול להדירו חד מזרות קביל א] לחודה: אי אייסי ב'
שערות מעיקרא. קודם ו] שהדירו אביו קאים בניורות דיליה ולא
צמיעי דאביו דיאל מרשות אביו: **ולבסוף**. לאחר שצא לב"ד קאים
צמיעי דאביו דהא יש לאביו רשות בו וכיון דמצי אביו להדירו לא
קביל עליה מזרות דיליה: **ואי אייסי** צמיעי. ו] ואחר שהדירו
אביו אי לא הוה ציה עד השתא א] הא השתא על כו' כדחייב ימנה
ב' מזרות מספקיא דלמחו לא הוה ציה שמי שערות מעיקרא עד
השתא ומנאן נדרו שצביל אביו וכשצא לפני צד ואמר אהא שצביל
עממי לויהא מיר נמי שצביל עממו דהא הביא ב' שערות צמיעי
ו] ואי מיימי צמיעי מאי דודאי השתא אייתי ב' שערות
ומנאן דנדר אביו נדר ו] וכשצא לב"ד ואמר נמי אהא שצביל
עממי הוה מיר צנדר דידה וימנה ב' מזרות: **ה"ג** צמיעי
האיש מגלה על מזרות אביו כו' כילד מי שהיה אביו מיר והפריש
מעות ו] על נזירותו ומת ואמר הריני מיר ע"מ שאגלה על מעות אבא
אמר רבי יוסי הרי אלו יעלו לנדרה ו] ואינו מגלה על מזרות אביו
מי שהיה הוא ואביו מזירות והפריש מעות סתומין לנזירותו ומת
זהו שמגלה כו' **גב' מ"ט**. אין האשה מגלחת על מזרות אביו:
הלכה היא צנויה. שהבן מגלה ואין לנו ללמוד דהיינו אלא מה
שמסורת הוה צדינו בן ולא צת: **פשיטא**. שהבן מגלה ולא צת דאין
צת במקום הבן כלום והלכה למה ל' **מהו דמימא** יושין גמירי לה.
שמגלחין על מזרות אביו ולא שגא בן לא שגא צת במקום שאין בן:
קמ"ל

ע"מ שאגלה על מעות אביו זהו שמגלה על מזרות אביו ונדרה אביו
מיר' מגלה על מעות אביו ואס ו] צמיעי אביו אינו מגלה: **מאי** שעמא. אין אשה מגלחת על מעות אביו: **צלה** הלכה דיענין
לאין צת מגלחת ומלמי הוצרך מילתא דר' יוחנן וכו' א] הא דקאמר הש"ס **מ"ט** מאי קושיא דהכא פשוט לן דצן ולא צת וכו' דר' יוחנן גופיה
אמרה כי הך דפ' אלו מנציאות (צ"מ דף כה). וכמה אמר ר' יצחק קצ בצרעא אמרת: (וע"ע מוספס פסחים לג. ד"ה תמן וכו' ומה שגרסא שס):

א] על מ: ב] סוטה כג.,
ג] לעיל כה: ד] לקמן סא:
סוטה כג., א] נצטל
רש"י.

הגהות הרב"ח

א] רש"י ד"ה אלא חליצה
דכ"ה הא דלמחר אהא כ"ל
הד"א עס ד"ה אי אייתי
ב' שערות מעיקרא דרבי
כלומר וכו' מקמי דהדירו
אביו דקאים צמיעי וכו'
לבסוף דהדירו אביו קאי:
ב] ד"ה ואי אייתי צמיעי
דלא דיעין: ג] ד"ה הכי
גרסינן וכו' דיליה דאביו
לשנא אחרתא אלא לרבי
וכי ואוהדירו דאביו הוא
דפליגי: ד] ד"ה מנאן
וכי מנאן להדירי אהא
מיר בניור אבא וכו' דאביו
יכול להזירי על נז"י:
ה] ד"ה אי אייתי וכו'
קודם שהדירו אביו וכו'
דמצי אביו להזירו לא:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה הנהיגה וכו'
דמיימי תחלת י"ג. י"ל
דכדכ"ה הקודם מנאן
דמנא מנמי ליה למיפיק
דאיכא לאוקמי בעירו בשנת
שמי שערות והיינו דכ"ה
ימי מזרות קודם המתא
שנת י"ג דליכא שמי שגיע
צמיעי ומלפלא מקון לאש
אלה כמ' לרבי' וכו'
לאוקמי תחלת י"ג דהיינו
יוס א קודם מתא שנת
י"ג ולמלפלא מקון לאש
כיון דלזכו מפקי וכו'
השערות הא יהיה שומא:

הגהות מהר"ב

רנשבורג
א] תר"ה ה"ג וכו' וא"ת
ואמאי לא פריך הכי למתי
דלפ"ך. ממאן תיבת דלפ"ך
ג' וכו' דהא: ב] בא"ד
אייתי סימנים צמיעי לא
נצדיק. תיבת נצדיק
מנחק. וכו' קרינא. אבא
הנהא לא נצדיק ליה
דהא אינו נצדיק להקרי
קרינא. ר"ב פ"א:
ג] ד"ה הניחא וכו'
לשערות צמיעי. וכו'
הה"ה כ"ל א"מ:
ד] ד"ה לרבי וכו' ר"י שנת
ל'. ממאן ל' וכו' שנת
כ"ל א"מ: ה] בא"ד
ועלנה לזירותו או מזרות
אביו צ"ל: ו] ד"ה אביו
וכי ואס אינו צמי אביו
כ"ל א"מ:

פ"י הרא"ש

הא ברשותיה דאביו [קאי]
דסי' דלר' נמי קטן גדול
לענין נדרים קאמר ולהכי
פריך אפי' הניע לעונת
נדרים ברשות אביו קאי.
ומשני דאליבא דר' לאו
קטן גדול לענין נדרים
קאמר אלא קטן גדול
ממש בהבאת שערות.
והיינו אם בשביל אבא
כגון שלא הבאת ב'.
שערות אהיה בשביל אבא.
ואם לאו שהבאת ב'.
שערות אהא בשביל עצמי.
ומילתא דשישטא הוה לר'
הוי פ"י אלא דתלמודא
שקיל וטרי לפ' דבירי וכו'
משום דבעי לאקשווי עליה. אי
אית ב' שערות. בשעה שאמר ר'
חנינא תנאי זה קא מיימי בנוי
דידיה ניהא לר'
שיבא קרבנותיו בשביל נזירותו:
אי לבסוף קאי מיימי בניורות
אביו ניהא נמי אם לא הביא ב'
שערות עד שלמנו ימי
נז"י מיימי בניור אביו: אלא
אי איתו במצוי. אם אלא הביא
ב' שערות כיום שהדירו אביו
וטרו ימי נזירותו הביא ב'
נז"י